

## Motion till riksdagen 2022/23:65

av **Oliver Rosengren (M)**

# Samhällsnyttiga insatser som del av aktiveringen för försörjningsstödmottagare

---

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra samhällsnyttiga insatser som en del av aktiveringen för försörjningsstödmottagare och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

Heltidsaktivering är en grundpelare i en fungerande arbetslinje. Utöver moraliska argument – att den som lever på andras pengar ska göra en motprestation – finns starkt forskningsstöd för att krav på heltidsaktivering minskar arbetslösheten genom att dels öka sökintensiteten inför och under aktiveringen<sup>1</sup>, dels minska kostnaden av att arbeta när fritidsmängden blir densamma med bidrag eller jobb, dels öka anställningsbarheten med träffsäkra insatser under aktiveringen<sup>2</sup>. När tiden går åt till aktivering minskar risken att tiden ägnas åt kriminell verksamhet eller svartarbete.

Aktivitetskrav kan idag ställas av både Arbetsförmedlingen och socialtjänsten. Det finns brister i implementeringen. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen visar exempelvis att Arbetsförmedlingen avstått från sanktioner i fyra av fem fall när deltagare inte följt sin etableringsplan.<sup>3</sup> Bland kommunerna varierar innehållet i aktivitetskravet, och även om många menar att de ställer krav på motprestation kan den faktiska aktiveringen vara så låg som att bara ställa krav på att delta i Arbetsförmedlingens insatser, som för samma person kanske bara är att söka ett antal jobb.

Kommunernas möjlighet att ställa krav regleras i 4 kap. 4 § socialtjänstlagen och är där begränsad till kompetenshöjande insatser. Det kan innebära praktik, viss utbildning och jobbsökande. Det finns stöd i forskning för att jobbsökande behövs som ett inslag,

<sup>1</sup> IFAU 2019:23.

<sup>2</sup> SOU 2007:2.

<sup>3</sup> IAF 2019:10.

annars riskerar aktiveringen istället att få inlåsnings effekter där de arbetslösa får förlängda arbetslöshetstider.<sup>4</sup> Utan krav på jobbsökande faller antalet sökta jobb.<sup>5</sup>

Tidöavtalet innehåller en överenskommelse om en bidragsreform med heltidsaktivering efter arbetsförmåga som krav på motprestation för bidrag.

Kommunernas möjlighet att komplettera kompetenshöjande insatser, jobbsökande och andra aktiviteter med samhällsnyttiga insatser är betydelsefullt för att personer, särskilt de som varit utan arbete en längre tid, ska känna mening och en möjlighet att bidra till samhället. Växjö kommun beslutade i början av coronapandemin att låta bidragstagare producera skyddsutrustning som det riskerade att bli brist på i vård och omsorg. Det var då en åtgärd i ett krisläge. För att kommunerna ska kunna utforma permanenta och välfungerande insatser behövs ett uttryckligt lagstöd för samhällsnyttiga insatser som del av aktiveringen. Då kan försörjningsstöds mottagare bidra till höjd kvalitet i exempelvis gaturenhållning, parkskötsel eller enklare fastighetsförvaltning.

## Referenser

**Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen** (2019). *Sanktioner inom etableringsersättningen* (IAF 2019:10). Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Katrineholm.

**Hensvik, Lena, Le Barbanchon, Thomas, Rathelot, Roland** (2021). *Hur har jobbsökandet förändrats under covid-19?* (IFAU 2021:1). Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Uppsala.

**Vikström, Johan och Lombardi, Stefan** (2019). *Arbetsförmedlingens kontrollarbete, sanktioner och de arbetslösas sökbeteende* (IFAU 2019:23). Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Uppsala.

**Dahlberg, Matz, Edmark, Karin, Hansen, Jörgen, Mörk, Eva** (2009). *Fattigdom i folkhemmet – från socialbidrag till självförsörjning* (IFAU 2009:4). Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Uppsala.

**Statens offentliga utredningar** (2007). *Från socialbidrag till arbete* (SOU 2007:2). Regeringskansliet, Stockholm.

*Oliver Rosengren (M)*

<sup>4</sup> IFAU 2009:4.

<sup>5</sup> IFAU 2021:1.